

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ศึกษากับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต และครูใหญ่ จำนวน 1,086 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร คือ ผู้รับใบอนุญาต และครูใหญ่ รวมทั้งสิ้น 286 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและวุฒิการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

2.1 แบ่งจำนวนประชากรตามขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษา ได้โรงเรียน 3 ขนาด จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,086 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 286 คน

2.2 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มย่อย โดยใช้สัดส่วนจากประชากรต่อกลุ่มตัวอย่าง 1,086 ต่อ 286 ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร ดังตารางที่ 1

2.3 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ในเขตกรุงเทพมหานครแล้วส่งรายชื่อผู้บริหารตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา เพื่อนำไป
ดำเนินการต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร					กลุ่มตัวอย่าง				รวม
		ต่ำกว่า		สูงกว่า			ต่ำกว่า		สูงกว่า		
		ปริญญาตรี/ ปริญญาตรี		ปริญญาตรี			ปริญญาตรี/ ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		
		ผู้รับใบ ทรุใหญ่		ผู้รับใบ ทรุใหญ่			ผู้รับใบ ทรุใหญ่		ผู้รับใบ ทรุใหญ่		
		อนุญาต		อนุญาต			อนุญาต		อนุญาต		
ใหญ่	24	30	20	5	17	72	8	5	1	5	19
กลาง	90	80	132	10	48	270	21	35	3	13	72
เด็ก	248	220	420	30	74	744	58	110	8	19	195
รวม	362	330	572	45	139	1,086	87	150	12	37	286

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยบุคคล และปัจจัยโรงเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยบุคคล และปัจจัยโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร ตำแหน่งของ
ผู้บริหาร และขนาดโรงเรียน โดยลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเติมข้อความ และแบบสำรวจ
รายการ แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของซาราสัน (Sarason, 1983) และไซเมท (Zimet,
1988) เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) และทัศนีย์ ประมวลรัตน์
(2539) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหาร โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการใช้วัดปัจจัย

การสนับสนุนทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกิดจากการสนับสนุนทางสังคม 5 ด้าน คือ ด้านผู้บังคับบัญชา เพื่อนผู้บริหาร ผู้ใต้บังคับบัญชา ครอบครัว และชุมชน ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เรียงข้อความจาก น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด มีข้อคำถาม 30 ข้อ โดยข้อคำถามที่วัดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านสังคมจากผู้บังคับบัญชา	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านเพื่อนผู้บริหาร	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านผู้ใต้บังคับบัญชา	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านครอบครัว	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านชุมชน	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผู้วิจัยอาศัยแบบสอบถามของ โคช (Koch, 1982) และเทสไนย์ ประมวลรัตน์ (2539) เกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกิดจากความกดดัน 4 ด้าน คือ ด้านบทบาท ด้านการทำงาน ด้านขอบเขตและสภาพแวดล้อมของงาน และด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากความรู้สึก เรียงข้อความจาก ไม่เคยนาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยๆ และเสมอ มีข้อคำถาม 38 ข้อ โดยข้อคำถามที่วัดในแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านบทบาท	จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านการทำงาน	จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านขอบเขตและสภาพแวดล้อมของงาน	จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	จำนวน 8 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จากเอกสารและตำราทั้งในและต่างประเทศ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียด ความสัมพันธ์ของความเครียดในการปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

3. ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยของศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2537)

4. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้วัดปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขความเที่ยงตรงของเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงและความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

6.1 ผศ.ดร. ธร สุนทรายุทธ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

6.2 ดร. สมโภชน์ อเนกสุข

อาจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

6.3 ผศ.ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล

รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6.4 นายสุรเทพ ตันประเสริฐ

รองเลขาธิการการศึกษาเอกชน

6.5 อาจารย์รัตนา ภูภิรมย์

ข้าราชการระดับ 8 กองโรงเรียนสามัญศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้าย

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person Product Moment Correlation)

9. คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจ $r = .20$ ขึ้นไป เป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง และนำแบบสอบถามทั้งฉบับที่คัดเลือกได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

จากการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม อยู่ระหว่าง .24 ถึง .88 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความเครียดในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง .20 ถึง .73 แสดงว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้ รายละเอียดแบบสอบถามทั้งสองฉบับ ปรากฏในภาคผนวก ข หน้า 80 - 81

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 และแบบสอบถามวัดความเครียดในการปฏิบัติงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 ซึ่งผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏใน ภาคผนวก ข หน้า 80- 81

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้รับใบอนุญาตโรงเรียน
- 1.2 จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 286 ฉบับ ไปยังผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจัดของพร้อมแสตมป์เจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืนตามกำหนด
- 1.3 ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยประสานงาน โดยทำหนังสือแจ้งไปยังผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและจัดส่งคืนผู้วิจัยด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 238 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.20

2. การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์
 - 2.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์
 - 2.3 นำผลการคำนวณหาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาต่อไป
- เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนกำหนดไว้ดังนี้
1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มเกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22-25) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยได้ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

ตอบในช่อง “เสมอ” ให้ 5 คะแนน

ตอบในช่อง “บ่อย” ให้ 4 คะแนน

ตอบในช่อง “บางครั้ง” ให้ 3 คะแนน

ตอบในช่อง “นาน ๆ ครั้ง” ให้ 2 คะแนน

ตอบในช่อง “ไม่เคย” ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ ดูบริน (Dubrin, 1990, p. 164) และอัลท์แมน (Altman, 1985, pp. 427-428) ที่แบ่งระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความเครียดระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ยของคำตอบทั้งหมดโดยใช้พิสัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามขอบเขตของคะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

3.68 – 5.00 หมายถึง มีความเครียดในระดับสูง

2.34 – 3.67 หมายถึง มีความเครียดในระดับปานกลาง

1.00 – 2.33 หมายถึง มีความเครียดในระดับต่ำ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. การศึกษาระดับปัจจัยกลุ่ม และระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขต กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้
การวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Mutiple Regression Analysis)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University